AUTOCONDUCEREA ÎN INSTITUŢIA WALDORF – PRINCIPIU DE EFICIENTIZARE A ACTIVITĂŢILOR EDUCAŢIONALE

Ana BRÎNZA

CZU: 373.013:005(478) brinza.ana@chisinau.edu.md

În Republica Moldova, educaţia reprezintă o prioritate, un factor de bază în promovarea valorilor democratice, a drepturilor omului, în dezvoltarea resurselor umane, în formarea conştiinţei şi identităţii naţionale, în promovarea aspiraţiilor de integrare europeană, în crearea premiselor pentru dezvoltarea umană durabilă şi edificarea unei societăţi bazate pe cunoaştere. Pentru a privi educaţia ca pe o experienţă de emancipare, de transformare pentru comunitatea educaţională, este nevoie de o perspectivă clară referitoare la viitorul şcolii, la modul în care şcoala viitorului va funcţiona. Se cere o nouă pedagogie, care are în centrul atenţiei înţelegerea vieţii în medii sociale sub forma competenţelor şi identificarea unor teme legate de viaţă, decât organizarea învăţământului în jurul transmiterii cunoştinţelor la diferite discipline şcolare. Şcoala ar trebui să facă conexiune între elev şi mediul ambiant, între elev şi responsabilitatea socială, între elev şi învăţare, elev şi muncă, elev şi sentimentul sinelui.

În condiţiile în care cresc cerinţele sociale şi individuale faţă de învăţământ, este necesar să fie implementat un model de **management educaţional**, care să contribuie la creşterea ofertei de servicii, la promovarea performanţei în condiţii de competitivitate, să-şi îmbunătăţească conducerea şi să-şi sporească finanţarea, în contextul autogestiunii, să eficientizeze serviciile educaţionale oferite. Calitatea educaţiei, după cum afirmă S.Baciu, este „o condiţie indispensabilă pentru dezvoltarea resurselor umane, a coeziunii sociale şi a competitivităţii economice” [1, p. 9]. Ioan Pânzaru a afirmat în lucrarea sa că „nu numai studenţii învaţă – profesorii învaţă şi descoperă – dar instituţia însăşi, prin strategia şi prin managementul ei, trebuie să se dovedească în stare să facă faţă provocărilor realităţii, să înveţe din experienţe şi să-şi amelioreze performanţa. Introducerea managementului calităţii este un instrument de schimbare dacă instituţia doreşte să atingă acest profil ideal de a deveni o organizaţie care învaţă” [2, p. 19]. Toate acestea, luate împreună, au drept scopul de a ridica calitatea vieţii şcolare, calitatea procesului educaţional. În acest context, enumerăm aici câteva dintre priorităţile pe care şi le-a propus MEC pentru anul 2024 întru îmbunătăţirea calităţii în învăţământul general https://mec.gov.md/ro/content/prioritatile-ministerului-educatiei-sicercetarii-pentru-anul-2024 [27]: creşterea numărului de absolvenţi ai facultăţilor pedagogice care se angajează în sistemul educaţional (introducerea mediei de admitere de cel puţin „7” la facultăţile pedagogice, majorarea burselor studenţilor la pedagogie, centralizarea la Minister a procesului de repartizarea absolvenţilor

facultăților pedagogice etc.); creșterea calității predării prin susținerea profesorilor care activează deja în sistem (crearea Institutului Național pentru Educație și Leadership și constituirea unei rețele naționale de 1000 de mentori, promovarea profesiei pedagogice și protejarea profesorilor de orice formă de violență, acoperirea costurilor de formare profesională și recalificare pentru cel puțin 3000 de cadre didactice, debirocratizarea și digitalizarea proceselor din instituțiile de învățământ); crearea unor comunități educaționale mai democratice, transparente și participative (aprobarea unui nou regulament al consiliului elevilor și implementarea unui program de granturi mici, implementarea bugetării participative etc.).

Fiecare instituție este responsabilă de aplicarea managementului calității pentru a obține rezultate bune ce sunt în concordanță cu obiectivele propuse. Este indubitabil faptul că în spatele unei școli de succes stă o echipă bine determinată, cu capacități de leadership, flexibilitate în fața provocărilor, este și un manager ce are capacitatea de a motiva angajații, de a-și organiza echitabil timpul și sarcinile, cu mare responsabilitate și încredere atât în forțele proprii, cât și în cele ale angajaților săi. Autoconducerea colegială este importantă, întrucât se bazează pe colaborarea, participarea tuturor cadrelor didactice în viața și problemele școlii. Termenul de autoconducere reprezintă administrarea proprie a unei organizații de către colectivitatea ei, care s-a dezvoltat conceptual prin managementul participativ. Problematica autoconducerii colegiale, din cadrul alternativei educaționale Waldorf, a fost abordată, în mare măsură, de austriacul Rudolf Steiner (1861-1925), doctor în filosofie, artist, fondator al antroposofiei și al pedagogiei Waldorf, euritmiei, agriculturii biodinamice și medicinii antroposofice în circa 350 de volume de opere complete, începând cu anii 1900, în Germania. Steiner a văzut o alternativă în sistemul de învățământ de atunci „o școală pentru toți", care să se bazeze pe o antropologie holistică care să ia în considerare toate aspectele dezvoltării (trup, suflet și spirit) și nevoile specifice de dezvoltare ale copiilor la fiecare vârstă. Această direcție concentrată pe nevoile specifice ale copiilor în dezvoltarea lor individuală poate fi realizată doar în întâlniri directe între profesori, părinți și copii, pentru a cunoaște bine situația și a lua decizii corecte. Dar acest lucru este de neconceput dacă școala este în întregime dependentă și controlată din exterior. Cuvântul-cheie care formează sistemul legat de structura managerială a unei școli de tip Waldorf nu este democrație, ci autoconducere [3, p. 18]. Autoconducerea este realizată de un grup administrativ, format din 5-6 colegi cu experiență, și întregul colectiv de profesori în cadrul ședințelor de joi. În cursul lor se discută în mod real, până în cele mai mici amănunte, în fața întregului colegiu de dascăli, tot ceea ce se întâmplă în școală, experiențele pe care fiecare dascăl le poate avea în clasa lui. Aceste consilii pedagogice au în permanență tendința de a transforma școala într-un organism, la fel cum trupul uman este un organism prin faptul că are o inimă. În cadrul acestor colegii pedagogice, esențialul sunt mai puțin principiile abstracte; pretutindeni la dascăli este bunăvoința de a trăi împreună și de a colabora, eliminându-se orice fel de rivalitate. Și, înainte de toate, esențialul este că un lucru care-i este de folos celuilalt poate fi adus în discuție numai dacă „avem iubirea corespunzătoare față de fiecare copil, iubirea pe

care o avem ca dascăl-artist” [4, p. 56]. Oamenii sunt mai deschişi la acţiuni când sunt implicaţi în luarea deciziilor, ei trăiesc cu problema şi caută soluţii, iar deciziile unei comunităţi sunt mult mai eficiente decât decizia unui singur om.

Leadership-ul în educaţie poate fi definit ca abilitatea de a ghida, motiva şi inspira elevii, colegii şi comunitatea şcolară către atingerea obiectivelor educaţionale şi dezvoltarea personală şi profesională. Un lider în domeniul educaţiei nu doar administrează, ci îşi asumă responsabilitatea de a modela viziunea, valorile şi cultura instituţională într-un mod care să promoveze excelenţa academică şi să asigure succesul tuturor elevilor. Acest lucru implică crearea unui mediu pozitiv şi stimulant, recunoaşterea eforturilor şi a realizărilor, precum şi promovarea unui spirit de colaborare şi echipe de succes. Liderul ar trebui să fie capabil să mobilizeze echipele de învăţământ, să ofere suport şi să stimuleze inovaţia în procesul de predare-învăţare, luând în consideraţie nevoile elevilor şi diversitatea resurselor disponibile. Leaderschip-ul în educaţie presupune, de asemenea, abilităţi de comunicare eficientă, asumarea responsabilităţii pentru luarea deciziilor şi orientarea către îmbunătăţirea continuă în vederea creşterii performanţei şcolare. Un lider trebuie să fie capabil să comunice deschis, clar şi transparent cu toţi cei implicaţi în procesul educaţional – elevi, colegi, părinţi şi alte părţi interesate, astfel, contribuind la construirea unei culturi a încrederii şi a colaborării în şcoală. În faţa schimbărilor şi provocărilor din mediul educaţional liderul trebuie să fie adaptabil şi rezistent, pentru a asigura continuitatea şi succesul învăţământului. Leadership-ul în educaţie implică angajamentul pentru promovarea diversităţii, incluziunii şi echităţii în şcoală.

În **concluzie,** într-o instituţie de învăţământ, în care domină starea de bine şi avem o cultură educaţională adecvată, atunci aici pot să activeze şi să crească lideri educaţionali. Starea sănătoasă a şcolii este determinată de valorile şi principiile promovate în cadrul ei, de interesele şi scopurile comune ale actorilor educaţionali. Imaginea şcolii este creată de oamenii care fac parte din viaţa ei. Şcoala oferă dezvoltare personală şi profesională nu doar profesorilor, ci şi elevilor care învaţă în ea.

Referinţe:

1. BACIU, S. *Paradigma managementului calităţii în instituţiile de învăţământ superior*. Chişinău: ASEM, 2014, 437 p.
2. PÂNZARU, I. *Asigurarea calităţii învăţământului superior în ţările Uniunii Europene*. Bucureşti, 2005. 108 p.
3. РОУСОН, М., ШИЛЛІЕР, Х. *Коллегиальное самоуправление в Вальдорфской школе*. Киев: Наири, 2005. 80 с.
4. STEINER, R. *Antropologia generală ca bază a pedagogiei*. Bucureşti: Triade, 1998. 204 p.

Recomandat

***Viorica GORAŞ-POSTICĂ**, dr. hab., prof. univ.*